

5. Dyachek, S.M. Rezervy` yak instrument upravlinnya ry`zy`kamy` gospodars`koyi diyal`nosti [Reserves as a tool for risk management of economic activities]. Retrieved from www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/VzhdTU_econ/2009_4/52.pdf [in Ukrainian].
6. Buty`nec, F.F. (2003). Ekonomichny`j analiz [Economic analysis]. Zhy`tomy`r: PP «Ruta» [in Ukrainian].
7. Kozlova, M.O. (2012). Dokumentuvannya procesu oblikovogo rezervuvannya [Documenting process your backup]. Visny`k ZhDTU [Bulletin ZSTU], 1(59), 90–94 [in Ukrainian].
8. Kozlova, O.M. (2005). Rezervna sy`stema pidpry`yemstva: ponyattya, neobxidnist`, znachennya funkciyi ta oblikovy`j aspekt [Reserve enterprise: concept, necessity, importance and functions of an aspect]. Visny`k ZhDTU [Bulletin ZSTU], 1 (31), 97–104 [in Ukrainian].
9. Kozlova, O.M. (2004). Rezervy`, zabezpechennya, regulaty`vy`: sutnist` ta problemy` terminologiyi [Reserves software regulatives: the nature and problems of terminology]. Visny`k ZhDTU [Bulletin ZSTU], 1 (27), 81–89 [in Ukrainian].
10. Nezhy`va, M.O. (2013). Peredumovy` formuvannya finansovy`x rezerviv [Prerequisites formation of financial reserves]. Visny`k ChDTU [Bulletin ChSTU], 1 (64), 270–276 [in Ukrainian].
11. Orlov, I.V. Dokumentuvannya ta inventary`zaciya transformaciyi zobov`yazan [Documentation and inventory commitments transformation]. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2010_30/10_30_29.pdf [in Ukrainian].
12. Parxomchuk, O.O. Rezervy` ta yix znachennya dlya organizaciyi obliku: sutnist` ponyattya [Reserves and their importance to the organization of accounting: the essence of the concept]. Mizhn. zb. nauk. pr. [Int. Coll. Science. pr.], 3 (18) [in Ukrainian].
13. Savy`czkaya, G.V. (2000). Analy`z xodyajstenoj deyatel`nosty` predpry`yaty`ya [Analysis hodyajstenoj activity] (4nd ed.). My`nsk: OOO «Novoe znany`e» [in Russian].
14. Sokolov, Ya.V., Sokolov, V.Ya. (2004). Y`story`ya buxgalterskogo ucheta [History and accounting]. Moskva: Fy`nansi y` staty`sty`ka [in Russian].
15. Xoty`nskaya, G.Y., Xary`tonova T.V. (2004). Analy`z xozyajstvennoj deyatel`nosty` predpry`yaty`ya (na pry`mere predpry`yaty`ya sferi uslug) [Analysis of economic activity of the enterprise (for example, service sector companies)]. Moskva: Y`zdatel`stvo «Delo y` servy`s» [in Russian].
16. Czarev, V.V. (2002). Vnutry`fy`rmennoe plany`rovany`e [House planning]. SPb.: Py`ter [in Russian].
17. Yaremko, I.J. (2002). Ekonomichni kategoriyi v metodologiyi obliku [Economic category in accounting methods]. L`viv: Kamenyar [in Ukrainian].

ДАНИ ПРО АВТОРА

Гайдук Іван Степанович, викладач кафедри обліку та оподаткування
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
вул. Підварська, 52, м. Переяслав-Хмельницький, Київська область, 08401, Україна
e-mail: iv.gaiduk@yandex.ru

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Гайдук Иван Степанович, преподаватель кафедры учета и налогообложения
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
ул. Пидварська, 52, м. Переяслав-Хмельницький, Киевская область, 08401, Украина
e-mail: iv.gaiduk@yandex.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Gaiduk Ivan Stepanovich, teacher of chair of the account and taxation
Pereyaslav-Khmelnytsky state pedagogical university named by Hryhory Skovoroda
52 Pidvarska atreet, Pereyaslav-Khmelnytsky, 08401, Ukraine
e-mail: iv.gaiduk@yandex.ru

УДК 330.352.2

ВІДОБРАЖЕННЯ ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Гук О.В.

Предметом дослідження є дослідження конкурентоспроможності (КСП) національної економіки, яке вимагає її кількісної оцінки, визначення слабких місць і пошуку напрямків підвищення її рівня.

Метою дослідження є аналіз умов для оптимального поєднання процесів підвищення рівня конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку, яке представляється можливим саме на основі побудови, відображення факторних взаємозалежностей між системою умов для сталого розвитку (через конкурентоспроможність) і його стратегічними цілями (якість життя) з подальшим переходом до основ «зеленої» економіки.

Методами дослідження у роботі є аналіз, порівняння, оцінка, інтегральний критерій КСП.

Результати роботи. У роботі зроблено оцінку сталого розвитку, з урахуванням дії конкурентоспроможності; використано ряд груп показників; враховані критерії конкурентних переваг, необхідних для обчислення інтегрального індексу КСП.

Галуззю застосування результатів дослідження є національна економіка, на базі якої відображується система умов відповідного дослідження саме для сталого розвитку (через конкурентоспроможність).

Висновки. Конкурентоспроможність дозволяє національній економіці успішно конкурувати на внутрішньому (з імпортованими товарами) і зовнішньому (для просування українського експорту) ринках. Зростання національної конкурентоспроможності є практично метою державної економічної політики і інструментом реалізації моделі сталого економічного розвитку. Структура аспектів оцінки конкурентоспроможності (інтегрального критерію) і складових елементів моделі сталого розвитку мають багато спільного, але не співпадають повністю.

Ключові слова. Концепція сталого розвитку, природно-ресурсний фактор, базові групи показників, статистична залежність, принципи сталого розвитку економіки, критерії конкурентоспроможності, зведений (інтегральний) індекс конкурентоспроможності, «зелена» економіка.

ОТРАЖЕНИЕ ВЗАИМОЗАВИСИМОСТИ МОДЕЛИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Гук О.В.

Предметом исследования является исследование конкурентоспособности (КСП) национальной экономики, которое требует ее количественной оценки, определения слабых мест и поиска направлений повышения ее уровня.

Целью исследования является анализ условий для оптимального сочетания процессов повышения уровня конкурентоспособности и обеспечения устойчивого развития, которое представляется возможным именно на основе построения, отражение факторных взаимозависимостей между системой условий для устойчивого развития (через конкурентоспособность) и его стратегическими целями (качество жизни) с дальнейшим переходом к основам «зеленой» экономики.

Методами исследования в работе являются анализ, сравнение, оценка, интегральный критерий КСП.

Результаты работы. В работе сделана оценка устойчивого развития, с учетом действия конкурентоспособности; использован ряд групп показателей; учтены критерии конкурентных преимуществ, необходимых для вычисления интегрального индекса КСП.

Отраслью применения результатов исследования является национальная экономика, на базе которой отображается система условий соответствующего исследования именно для устойчивого развития (через конкурентоспособность).

Выводы. Конкурентоспособность позволяет национальной экономике успешно конкурировать на внутреннем (с импортированными товарами) и внешнем (для продвижения украинского экспорта) рынках. Рост национальной конкурентоспособности является практически целью государственной экономической политики и инструментом реализации модели устойчивого экономического развития. Структура аспектов оценки конкурентоспособности (интегрального критерия) и составных элементов модели устойчивого развития имеют много общего, но не совпадают полностью.

Ключевые слова. Концепция устойчивого развития, естественно-ресурсный фактор, базовые группы показателей, статистическая зависимость, принципы устойчивого развития экономики, критерии конкурентоспособности, возведенный (интегральный) индекс конкурентоспособности, «зеленая» экономика.

REFLECTION OF INTERDEPENDENCE OF MODEL OF STEADY DEVELOPMENT AND COMPETITIVENESS OF NATIONAL ECONOMY

Hooke O.V.

The article of research is research of competitiveness (KSP) of national economy, that requires her quantitative estimation, determining the weak locations and search of directions of increase of her level.

A research aim is an analysis of terms for optimal combination of processes of increase of level of competitiveness and providing of steady development that is possible exactly on the basis of construction, reflection of factor взаимозависимостей between the system of terms for steady development (through a competitiveness) and his strategic aims (quality of life) with the further passing to bases « of green» economy.

Research methods in-process are an analysis, comparison, estimation, integral criterion of KSP.

Job performances. It is in-process investigational the estimation of steady development is done, taking into account the action of competitiveness; the row of groups of indexes is used; taken into account criteria of competitive edges necessary for the calculation of integral index of KSP.

Conclusions. A competitiveness allows to the national economy successfully to compete on internal (with the imported commodities) and external (for advancement of the Ukrainian export) markets. A height of national конкурентоспроможності is practically the aim of public economic policy and instrument of realization of model

of steady economic development. Structure of aspects of estimation of competitiveness (integral competence) and component elements of model of steady development have a lot in common, but does not coincide fully.

Keywords. *Conception of steady development, naturally-resource factor, base groups of indexes, statistical dependence, principles of steady development of economy, criteria of competitiveness, erected (integral) index of competitiveness, «green» economy.*

Актуальність теми дослідження зумовлена глибокою кризою української економіки, обумовлена внутрішніми причинами, які виходять за межі фінансових проблем і супроводжуються економічним спадом виробництва, зростанням безробіття, зниженням рівня життя широких верств населення. Для виходу з економічної кризи Україні слід, перш за все, підвищити конкурентоспроможність національної економіки.

Ступінь дослідження даної проблеми. Проблематиці конкурентоспроможності присвячені дослідження багатьох зарубіжних вчених-економістів: М.Е.Портера, М.Дж.Енраїта, Г.Т.Крокомбе, та інших. Варто також відзначити, що і в Україні низка провідних вчених присвятили свої дослідження зазначеним проблемам, зокрема Шевчук В.Я., Манцуров І.Г., Мусіна Л.О., Ходжаян А.О., Данилішин та ін., в яких розкрито проблеми формування і реалізації державної стратегії розвитку, обґрунтовано напрями державного регулювання енергоефективного розвитку економіки України. Вся викладена і досліджена інформація в цих працях є індикатором для широкого кола економічних суб'єктів ринку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні питання, оцінки конкурентоспроможності, які вимагають дослідження кількісної оцінки, визначення слабких місць і пошуку напрямків підвищення її рівня та забезпечення сталого розвитку. **Метою дослідження** є аналіз умов для оптимального поєднання процесів підвищення рівня конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку, яке представляється можливим саме на основі побудови, відображення факторних взаємозалежностей між системою умов для сталого розвитку. Виходячи із мети поставлені на реалізовані такі **завдання дослідження**, як: дослідження оцінки сталого розвитку, з урахуванням дії конкурентоспроможності; використання ряду груп показників; врахування критеріїв конкурентних переваг, необхідних для обчислення інтегрального індексу КСП; забезпечення процесу макроекономічного аналізу та прогнозування науково обґрунтованими підходами та інструментами оцінки ефективності сталого розвитку. **Методами дослідження** у роботі є аналіз, порівняння, оцінка, інтегральний критерій КСП.

Постановка проблеми. Сталий розвиток національної економіки стає стратегічним напрямом економічної політики. Поки що в українській практиці відсутній стратегічний компонент, головні зусилля спрямовані на поточні проблеми. Сталий розвиток є цілою системою дій влади, населення і підприємництва щодо підтримки стабільних показників розвитку, постійного зростання продуктивності праці, мінімізації коливань доходів секторів економіки, сукупного попиту, високої якості соціальних і екологічних умов життя, ресурсозбереження і задоволення потреб населення в товарах, послугах і робочих місцях. В Україні не створені засади для сталого розвитку. Як це робити в умовах постійних криз, падіння ВВП і фінансових крахів (девальвації і інфляція) залишається проблемою номер один для української економіки. Один з напрямів сталого розвитку - формування конкурентоспроможної економіки, з'ясування впливу різних її факторів на соціальну, економічну та екологічну складові. Тому метою даної статті є аналіз умов для оптимального поєднання процесів підвищення рівня конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку, яке представляється можливим саме на основі побудови, відображення факторних взаємозалежностей між системою умов для сталого розвитку (через конкурентоспроможність) і його стратегічними цілями (якість життя) з подальшим переходом до основ «зеленої» економіки.

Результати дослідження. Питання можливості підвищення конкурентоспроможності економіки України на основі моделі сталого розвитку залишається недостатньо вивченим в Україні. Адже, саме конкурентоспроможність національної економіки – це здатність економічної системи забезпечувати за будь-якого впливу внутрішніх і зовнішніх чинників соціально-економічну оптимальність, яка проявляється у високому громадському ефекті через приріст якості життя в країні. Для чіткішого бачення напрямів забезпечення стійкого розвитку необхідно з'ясувати вплив різних чинників на соціальну, економічну і екологічну складові. Серед проблем, які стримують процес розвитку України в умовах глобалізації існують проблеми регулювання, а саме: відсутність структури більш високої ієрархії, здатної зняти кризові явища; дерегуляція; неефективність діючих економічних інструментів і важелів стимулювання впровадження екологобезпечних, енергозберігаючих і ресурсозберігаючих технологій; низька ефективність інвестицій, відсутність комплексності в рішенні завдань раціоналізації природокористування.

Суть концепції сталого розвитку закладена в його місії і цілях, сформованих по трьох головних аспектах: економічному, соціальному і екологічному. Сьогодні природно-ресурсний чинник формує значний вплив на розвиток країни. Питання його ефективного використання і розвитку через нагальні поточні проблеми залишаються поза увагою як влади, суб'єктів господарювання, науковців, так і самого соціуму, що негативно впливає на перспективи реалізації моделі сталого розвитку та її логічного продовження на засадах «зеленої» економіки. На стійкий розвиток економіки впливають економічні, екологічні і соціальні чинники. Дослідження факторних залежностей моделі сталого розвитку припускає об'єднання трьох базових груп показників: економічної, соціальної і екологічної. Крім класичних економічних параметрів розвитку (ВВП, інвестиції, зайнятість, продуктивність праці) вплив екологічних чинників характеризують поведінка з відходами, дія на атмосферне повітря і стан водопостачання і водовідведення. Окремим чинником є

ресурсозбереження (ресурсоефективність) і фінансування природоохоронних заходів. Організаційні принципи забезпечення переходу України до стійкого сталого розвитку представлені в таблиці 1.

Таблиця 1. Організаційні принципи забезпечення трансформації національної економіки до сталого розвитку

	Тип принципу	Сутність принципу	Питома вага в заходах економічної політики сталого розвитку (% з 100)
1	Науковість та інноваційність	Максимальне використання результатів наукових досліджень та сучасних інноваційних технологій при формуванні економічної політики і запровадженні проектів і програм для інвестицій і розвитку	20
2	Екологічність, соціальність (доходи і соціальні трансферти), висока зайнятість	Направленість будь-яких інвестиційних проектів і цільових програм для сталого розвитку на забезпечення сучасних якісних і сприятливих умов життя людини. Їх соціальної значимості і соціальної справедливості.	15
3	Ефективність і ресурсозбереження, максимізація потенціалу	Ефективне використання наявного потенціалу, ресурсозбереження, продуктивність праці, висока зайнятість.	15
4	Стабільність економічного зростання	Стабільні темпи економічного зростання, нечутливість економіки до кризових проявів (зовнішніх і внутрішніх), відпрацьовані механізми державного стимулювання підприємницької діяльності.	15
5	Мінімізація ризиків нестабільності економіки і загроз входження в кризи	Наявність відпрацьованих інструментів протидії зменшенню попиту, панічних настроїв на фінансових ринках, якісне управління банківською системою з боку Національного банку, відсутність різких девальвацій, платіжна і бюджетна збалансованість економіки, ефективна антикорупційна політика. мінімальна залежність економіки від тіньових схем розподілу ВВП.	7
6	Сучасність, відповідність сучасному рівню технологій і управління	Відповідність міжнародним нормам, моделям державної політики впливу на економіку, потребам і рекомендаціям в національній, регіональних, місцевих та галузевих програмах сталого розвитку країни	8
7	Узгодженість економічної політики	Узгодженість всіх проектів і програм для сталого розвитку у єдиний збалансований з ресурсами комплекс і між собою, спрямованість на виконання національної стратегії сталого розвитку	10
8	Політична (зовнішня і внутрішня) стабільність. Дія механізмів врегулювання зовнішніх і внутрішніх конфліктів.	Відпрацьована система державної виконавчої влади і її механізмів впливу на підприємницьку активність, підтримка державою внутрішнього попиту, мінімізація державного боргу і бюджетних витрат на його обслуговування. Активне використання грошово-кредитної і бюджетної політики для стимулювання внутрішнього попиту і конкурентного середовища.	10

Конкурентоспроможність є активним фактором в реалізації моделі сталого розвитку, який забезпечує належне місце продукції національних товаровиробників на внутрішньому і зовнішньому ринку. В умовах глобалізації і відкритості економіки треба вигравати постійну конкурентну боротьбу з імпортом на внутрішньому ринку і підтримувати експорт. Структурний склад конкурентоспроможності (інтегрального критерію) і складових елементів моделі сталого розвитку мають багато спільного і відмінного [3].

Згідно визначених видових груп факторів економічного зростання, які будуть деталізовані нижче, в зведеному (інтегральному) індексі спроможності економіки до соціально-економічного зростання виділяють «поточну» та «стратегічну» конкурентоспроможність національної економіки (рис. 1).

До «поточної (внутрішньої) конкурентоспроможності» відносяться індекс виробничої конкурентоспроможності, індекс фінансової конкурентоспроможності та індекс конкурентоспроможності рівня життя. До оцінки «стратегічної конкурентоспроможності» віднесені індекс зовнішньоекономічної та інноваційної конкурентоспроможності. Індекс конкурентоспроможності освіти, науки, охорони здоров'я та індекс екологічної конкурентоспроможності віднесені до обох видів (поточної та стратегічної) конкурентоспроможності.

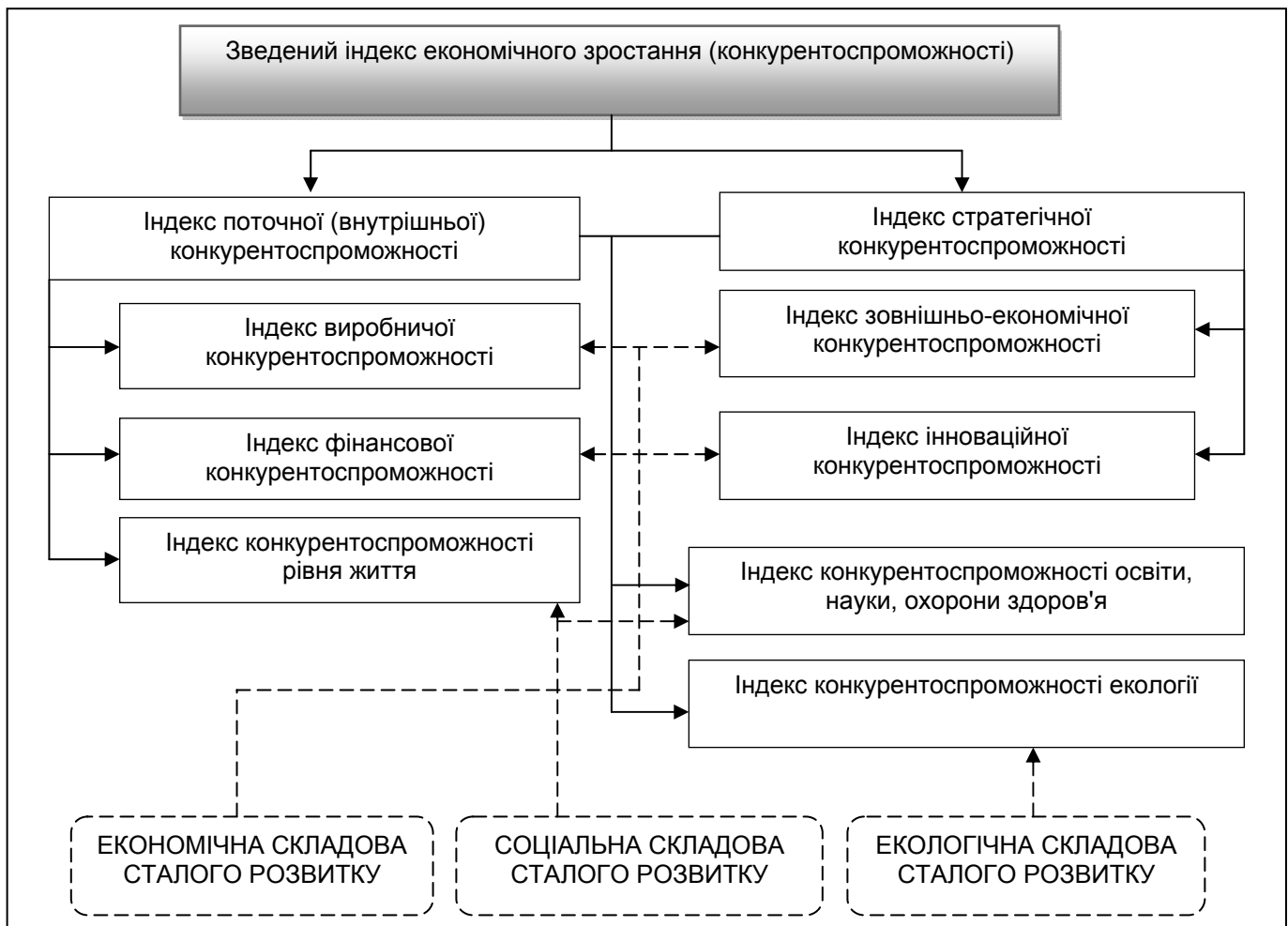

Рисунок 1. Оптимізована структура зведеного індексу економічного зростання (конкурентоспроможності)*
 *- власна розробка автора.

Для дослідження (оцінки) сталого розвитку з урахуванням дії конкурентоспроможності використано сім груп показників, серед яких наступні:

- I. Показники зовнішньої конкуренції - *Кзед*: об'єм експорту; прямі інвестиції з України в інші країни світу.
- II. Виробнича конкурентоспроможність - *Квир*: об'єм реалізованої продукції (робіт, послуг); рентабельність операційної діяльності; знос основних фондів; кількість суб'єктів господарювання на 10 тисяч населення.
- III. Фінансова конкурентоспроможність - *Кфин*: сальдо торгового балансу; об'єм ПИИ в Україну; державний борг; норма накопичення; облікова ставка НБУ; рівень інфляції.
- IV. Інвестиційна і інноваційна конкурентоспроможність - *Кин*: об'єм капітальних інвестицій в основні засоби; об'єм інвестицій в нематеріальні активи; загальні витрати на інновації; питома вага підприємств, що займаються інноваціями; питома вага реалізованої інноваційної продукції в об'ємі промислової продукції.
- V. Конкурентоспроможність охорони здоров'я, освіти, науки - *Коон*: кількість студентів ВНЗ на 1 тисяча населення; кількість випущених фахівців різної спеціалізації; співвідношення кількості загальноосвітніх установ, що вчать, і учителів; середня тривалість життя при народженні; смертність дітей у віці до 1 року на тисячу, що народилися; кількість лікарів усіх спеціальностей на 10 тис. населення; число лікарняних ліжок на 10 тис. населення; кількість наукових співробітників; об'єм виконаних наукових і науково-технічних робіт; питома вага наукових і науково-технічних робіт у ВВП.
- VI. Конкурентоспроможність рівня життя - *Крж*: ВВП на особу населення; середньомісячний дохід на 1 особу; співвідношення середньомісячного доходу на 1 особу з прожитковим мінімумом; питома вага населення з середньомісячними доходами нижче прожиткового мінімуму; рівень безробіття.
- VII. Конкурентоспроможність екології - *Кек*: використання води з природних водних об'єктів; спожито свіжої води; загальне відведення стічних вод; потужність очисних споруд; загальний об'єм відходів, накопичених при експлуатації, в місцях видалення відходів; утворення відходів; утилізація відходів; спалювання відходів; викиди діоксиду сірки; викиди оксидів азоту; викиди діоксиду вуглецю; Загальні об'єми викидів забруднюючих речовин; капітальні інвестиції і поточні витрати на екологічні цілі.

Інтегральний (загальний) показник конкурентоспроможності національної економіки (*Іконк*) доцільно представити у вигляді суми групових показників конкурентоспроможності з урахуванням їх питомої ваги, оскільки міра впливу чинників окремих груп на загальну конкурентоспроможність національної економіки неоднакова.

Тому що критерій конкурентоспроможності є комплексним показником, який враховує головні параметри конкурентних переваг, важливим моментом тут є питання про те, скільки і які параметри макроекономічних чинників економічного розвитку необхідно застосовувати через економічну політику в якості сценарних умов моделі сталого розвитку (для досягнення запланованих цілей). Коефіцієнти при групових індексах показують важливість цієї групової конкурентоспроможності для оцінки загальної (інтегральної).

$I_{конк} = 0,1K_{зд} + 0,2K_{вир} + 0,1K_{фін} + 0,1K_{ін} + 0,08K_{оон} + 0,07K_{рж} + 0,05K_{ес} + 0,2K_{зрост} + 0,05K_{антикриз.}$ + 0,05K внутр (1)

З представленої формули узагальнення конкурентоспроможності найбільш суттєвими треба вважати локальні оцінки спроможності економіки до виробництва товарів і послуг (реальний сектор) і спроможність економіки показувати високі темпи зростання. При безумовній важливості соціальних і екологічних факторів важливим залишається інвестиційна спроможність економіки до нагромадження капіталу, до приросту виробництва і зростання.

З метою економіко-математичної формалізації моделі сталого розвитку в якості факторної бази взято наведений вище типовий перелік показників конкурентоспроможності (7 груп), а саме:

- показників зовнішньої конкуренції ($K_{зд}$);
- виробничій конкурентоспроможності ($K_{вир}$);
- фінансовій конкурентоспроможності ($K_{фін}$);
- інвестиційній і інноваційній конкурентоспроможності ($K_{ін}$);
- конкурентоспроможності охорони здоров'я, освіти, науки ($K_{оон}$);
- конкурентоспроможності рівня життя ($K_{рж}$);
- конкурентоспроможності екологічного стану ($K_{ес}$).

Виходячи з особливостей саме сталого розвитку до цього переліку доцільно додати такі аспекти як конкурентність економіки з точки зору темпів зростання, конкурентність виходячи з стійкості економіки до кризових спадів, конкурентність через акцент на внутрішній ринок і внутрішній попит:

- спроможність національної економіки до розвитку (стабільність темпів зростання і їх чутливість до класичних заходів стимулювання зростання ВВП)- ($K_{зрост.}$);
- мінімальна реакція економіки на кризові процеси в зовнішньому середовищі і чутливість до заходів класичної антикризової політики- ($K_{антикриз.}$);
- суттєвість внутрішнього ринку в обсязі сукупного попиту на національну продукцію (розвинутість внутрішнього ринку (і його джерел фінансування)- ($K_{внутр.}$).

Показником цілі в формалізованій моделі сталого розвитку обрано продуктивність (ВВП на одного зайнятого), рівень безробіття і тривалість життя. Таким чином було представлено взаємозв'язок конкурентоспроможності і моделі сталого економічного розвитку. На її основі можна досліджувати вплив кожного елементу конкурентоспроможності на досягнення цілей сталого розвитку. Під кожну ціль розвитку побудовано свою систему рівнянь статистичної залежності від десяти вказаних факторів. Використовувались однофакторні та двофакторні рівняння, які показали найбільш суттєві статистичні залежності між показниками-факторами і показником цілі.

Для деталізації моделі сталого розвитку до галузевого рівня доцільно використати методологічні засади «зеленої» економіки. «Зелена» економіка є стратегічним напрямком пріоритетного розвитку тих галузей, що орієнтовані на ресурсозбереження, збереження навколишнього природного середовища та підвищення добробуту населення, Модель зеленого розвитку як державна стратегія є тим фундаментальним чинником, який має спрямовувати інвестиційні потоки до пріоритетних «зелених» галузей.

Для визначення «зелених» ВЕД (галузей) і прогнозування їх розвитку доцільно використовувати методологію таблиць «витрата-випуск» (в складі системи національних рахунків) для аналізу структури і тенденцій розвитку «зеленої» економіки, планування ефективних пропорцій між окремими галузями на основі оцінки потреб і переваг від реалізації «зеленої» політики на засадах ресурсоефективності та екоінноваційності.

Висновки. Отже, на основі проведеного аналізу, ваговитості тих, чи інших чинників, котрі чинять вплив на КСП країни, можна запропонувати:

1. Конкурентоспроможність дозволяє національній економіці успішно конкурувати на внутрішньому (з імпортованими товарами) і зовнішньому (для просування українського експорту) ринках. Зростання національної конкурентоспроможності є практично метою державної економічної політики і інструментом реалізації моделі сталого економічного розвитку. Структура аспектів оцінки конкурентоспроможності (інтегрального критерія) і складових елементів моделі сталого розвитку мають багато спільного, але не співпадають повністю.

2. Групові індекси конкурентоспроможності, які входять до складу інтегрального індексу відбивають економічну (зовнішньоекономічна, виробнича, фінансова і інноваційна) і соціальну (охорона здоров'я, освіта, наука, рівень життя) складові конкурентоспроможності [4]. Головною метою сталого розвитку є забезпечення високої якості життя і здоров'я людей, їх екологічної і соціальної захищеності за рахунок збалансованого, соціально-економічного і екологічного розвитку, раціонального використання природно-ресурсного потенціалу країни з урахуванням можливостей задоволення відповідних потреб в природних ресурсах майбутніх поколінь [6].

3. З метою дослідження впливу факторів конкурентоспроможності на розвиток економіки сформовано економіко-математичну модель статистичних залежностей між факторною базою (10 груп показників конкурентоспроможності) і результатами розвитку (3 цілі). На основі моделі визначено 3 головні аспекти з 10 досліджених, які найсуттєвіше можуть впливати на результативність розвитку.

4. Аналіз на основі моделі дає можливість виявити найбільш значимі показники, які впливають на зміст конкурентоспроможності національної економіки і є складовими сталого розвитку. Основними перспективами подальшого підвищення конкурентоспроможності економіки України в реальному секторі економіки можуть забезпечити реформи у вищій освіті, збільшення фінансування наукових розробок на впровадження енерго- і ресурсозберігаючих технологій за рахунок бюджетів усіх рівнів, створення технопарків, технополісів, кластерів, інноваційного розвитку економіки.

5. Для підвищення конкурентоспроможності доцільно розробити стратегію конкурентної економіки, яка б базувалася на: поєднанні монетарній стабільності з економічним зростанням; переході до стимулюючої функції державних фінансів; механізмах довгострокового кредитування; заохоченні інноваційних процесів, детінізації [7]. Проведене дослідження дало змогу виявити найбільш значущі показники, які впливають на конкурентоспроможність національної економіки і є саме складовими сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Горбаль Н.І. Оцінювання конкурентоспроможності української економіки / Н.І. Горбаль, О.І. Дорош, Л.В. Іванець // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 691. – С. 310–314.
2. Юрпалов С. Конкурентоспособность территориальной системы: сущность и методы оценки / С. Юрпалов // Интеграция: власть, наука, производство. – 2003. – №1. – С. 33–37.
3. Ханнаков К.М. Анализ факторов и оценка конкурентоспособности регионов / К.М. Ханнаков // Вестник ОГУ 2011. – №8 (127).
4. Крючкова І.В. Концепція Державної програми підвищення конкурентоспроможності національної економіки на 2007–2015 рр. / І.В. Крючкова. – К.: ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iee.org.ua/ru/publication/85>.
5. Бойчик М.І. Національна конкурентоспроможність: сутність, аспекти / М.І. Бойчик // Сталий розвиток економіки, 2013. – Вип.3. С.34–40.
6. Конкурентоспроможність національної економіки та чинники, що впливають на неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://firearticles.com/derzhavne-reguluvannya-economiky/288-konkurentospromozhnist-natsionalnoi-ekonomiky.html>.
7. Ходжаян А.О. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність, методи оцінювання, сучасний стан [Текст]: монографія / А.О. Ходжаян ; Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: Вертикаль, 2010. – 431 с.

References

1. Gorbali' N.I., Dorosh O.I., Ivanec' L.V. Ocinjuvannja konkurentospromozhnosti ukrai'ns'koi' ekonomiky [Evaluation of competitiveness of the Ukrainian economy]. Visnyk nacional'nogo universytetu «L'vivs'ka politehnika». - 2010. - № 691. - S. 310-314.
2. Jurpalov S. Konkurentosposobnost' territorial'noy sistemy: sushchnost' i metody otsenki [Competitiveness of systems territorial: essence and methods of estimation]. Integration: power, science, production. - 2003. - № 1. - S. 33-37.
3. Hannakov K.M. Analiz faktorov i otsenka konkurentosposobnosti regionov [Analysis of factors and estimation of competitiveness of regions]. Vestnyk OGU, 2011. - №8 (127).
4. Krutchkova I.V. Konceptija Derzhavnoi' programy pidvyshhennja konkurentospromozhnosti nacional'noi' ekonomiky na 2007–2015 rr. [Conception of the Government program of increase of competitiveness of national economy on 2007-2015] - K.: DU «Institute of economy and prognostication» of NAN of Ukraine, 2007: <http://www.iee.org.ua/ru/publication/85>.
5. Boychik M.I. Nacional'na konkurentospromozhnist': cutnist', aspekty [National competitiveness: essence aspects] // Steady development of economy, 2013. - Bun.3. C.34-40.
6. Konkurentospromozhnist' nacional'noi' ekonomiky ta chynnyky, shho vplyvajut' na nei' [Competitiveness of national economy and factors that influence on her].: <http://firearticles.com/derzhavne-reguluvannya-economiky/288-konkurentospromozhnist-natsionalnoi-ekonomiky.html>.
7. Hodzhayan A.A. Konkurentospromozhnist' nacional'noi' ekonomiky: sutnist', metody ocinjvannja, suchasnyj stan [Competitiveness of national economy: essence, evaluation methods, modern state] ; Cherkas. derzh. tehnol. un-t. – Cherkasy: Vertykal', 2010, 431 p.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Гук О.В., аспірант

Державний науково-дослідний інститут інформатизації і економічного моделювання

01014, м. Київ, бульвар Дружби народів, д. 38

e-mail: olegguk75@gmail.com

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Гук О.В., аспирант

Государственный научно-исследовательский институт информатизации и экономического моделирования

01014, м.Київ, бульвар Дружбы народов, д. 38

e-mail: olegguk75@gmail.com

DATA ABOUT AUTHOR

Hooke O.V., graduate student
State research institute of informatization and economic design
01014, Kiev, boulevard of Friendship of people, 38
e-mail: olegguk75@gmail.com

Рецензент: Щукін Борис Миколайович, к.е.н., старший науковий співробітник Державного науково-дослідного інституту інформатизації і економічного моделювання, м.Київ.

УДК: 658.821

**ГЕНЕЗИС СУТНОСТІ ТА ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

Кліменко І.М.

Предмет дослідження. Сукупність теоретико-методичних засад щодо визначення поняття конкурентоспроможності підприємства.

Метою статті є дослідження сутності поняття конкуренції та конкурентоспроможності підприємства

Методи дослідження. Під час проведення дослідження застосовувалися такі методи: системного, порівняння, абстрактно-логічний, кореляційно-регресійного аналізу, а також історичний метод.

Методологія проведення роботи. Робота виконано за результатами дослідження сучасних вітчизняних та зарубіжних поглядів на визначення сутності поняття конкурентоспроможності підприємства.

Результати роботи. У статті досліджено сутність і значення конкурентоспроможності підприємства. Розглянуто погляди різних вчених-економістів на категорію «конкурентоспроможність підприємства».

Галузь застосування результатів: подані в роботі теоретичні положення, висновки і рекомендації, можуть бути використанні для формування сучасної економічної політики та управлінської діяльності підприємств.

Висновки. Проаналізовано теоретичні підходи вчених щодо розуміння понять конкуренція, конкурентоспроможність та конкурентоспроможність підприємства. Проведене дослідження дозволило провести ієрархічну структурування видів конкурентоспроможності та групування підходів щодо розуміння конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, теоретичні концепції конкуренції, конкурентоспроможність підприємства, конкурентна позиція.

**ГЕНЕЗИС СУЩНОСТІ И ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОНЯТИЯ
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Клименко И.Н.

Предмет исследования. Совокупность теоретико-методических основ по определению понятия конкурентоспособности предприятия.

Целью статьи является исследование сущности понятия конкуренции и конкурентоспособности предприятия

Методы исследования. При проведении исследования применялись следующие методы: системного сравнения, абстрактно-логический, корреляционно-регрессионного анализа, а также исторический метод.

Методология проведения работы. Работа выполнена по результатам исследования современных отечественных и зарубежных взглядов на определение сущности понятия конкурентоспособность предприятия.

Результаты работы. В статье исследована сущность и значение конкурентоспособности предприятия. Рассмотрены взгляды различных ученых-экономистов на категорию «конкурентоспособность предприятия».

Область применения результатов: представленные в работе теоретические положения, выводы и рекомендации могут быть использованы для формирования современной экономической политики и управленческой деятельности предприятий.

Выводы. Проанализированы теоретические подходы ученых в понимании понятий конкуренции, конкурентоспособности и конкурентоспособности предприятия. Проведенное исследование позволило провести иерархическую структуру видов конкурентоспособности и группировки подходов к пониманию конкурентоспособности предприятия.

Ключевые слова: конкуренция, конкурентоспособность, теоретические концепции конкуренции, конкурентоспособность предприятия, конкурентная позиция.